

YUQORI NAFAS YO'LLARI VIRUSLI INFEKSIYALARINING KLINIKASI VA PROFILAKTIKASI

*PhD Xudoyarova G.N., Kurbanova F.N.
Norbekova Sadoqat, Abduvoitova Shaxnoza
SAMARQAND ZARMED UNIVERSITETI*

Mavzuning dolzarbligi: Virusli infeksiyalar keng tarqalgan kasallik bo'lib, har qanday yoshdagi odamlarga ta'sir qilishi mumkin. Oddiy yallig'lashdan gripp va COVID-19 kabi og'irroq kasalliklarga qadar viruslar tez tarqalish va jiddiy sog'liq muammolarini keltirib chiqarishi mumkin. Ushbu maqola virusli infeksiyalar, jumladan, ularning sabablari, belgilari va oldini olish choralari haqida to'liq ma'lumot berishga qaratilgan. Virusli infeksiyalarga viruslar deb ataladigan mikroskopik organizmlar sabab bo'ladi. Ushbu yuqumli agentlar xost hujayralariga kirib, ularning mexanizmlarini o'g'iraydi va ko'payadi, bu turli kasalliklarning rivojlanishiga olib keladi. Viruslar tananing turli qismlarini, jumladan, nafas olish tizimi, oshqozon-ichak trakti, teri va boshqalarni nishonga olishi mumkin.

Kalit so'zlar: gripp, agentlar, hujayralar, virusli infeksiyalar, nafas olish tizimi, isitma, tana og'rig'i, tomoq og'rig'i, yo'tal.

Maqsad: COVID-19 virusli infeksiyalarida bemorlarning yo'qori nafas yo'llaridan tekshirish uchun material olib o'rganish.

Tadqiqot materiallari va usullari: Tadqiqotchilar turli virusli infeksiyalar bilan kasallangan bemorlardan tekshirish uchun material olinib, Umumiy virusli infeksiyalarga virusologik tekshirishlar amalga oshirildi. Bemorda qo'yidagi o'zgarish bilan klinik simptomlar kuzatildi:

- a) Umumiy yallig'lanish: - bu asosan yuqori nafas yo'llariga ta'sir qiladigan virusli infeksiya. Alomatlar orasida burun oqishi yoki tiqilishi, tomoq og'rig'i, yo'tal va engil charchoq bor.
- b) Gripp: odatda gripp sifatida tanilgan, nafas olish tizimiga ta'sir qiluvchi o'ta yuqumli virusli infeksiya. Bu isitma, tana og'rig'i, yo'tal, tomoq og'rig'i va charchoqqa olib kelishi mumkin.
- c) COVID-19: SARS-CoV-2 virusi keltirib chiqaradigan COVID-19 pandemiyasi global miqyosda sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Alomatlar engildan og'irgacha bo'lib, isitma, yo'tal, nafas qisilishi, ta'm yoki hidni yo'qotish va charchoqni o'z ichiga olishi mumkin. oldini olish choralari: Virusli infeksiyalar turli yo'llar bilan, jumladan infeksiyalangan shaxslar bilan bevosita aloqa qilish, nafas olish tomchilari, ifloslangan yuzalar va ba'zi hollarda chivinlar kabi vektorlar orqali tarqaladi. Virusli infeksiyalarning oldini olish uchun quyidagilar zarur:

1. **Tarqatish qulayligi.** Juda ko‘p jiddiy viruslar va virusli kasalliklar osongina nafas olish bilan qamrab olingan tupurik tomchilari orqali osonlikcha uzatiladi. Ushbu shaklda patogen uzoq vaqt davomida faoliyat yuritishi mumkin, shuning uchun u bir nechta yangi tashuvchilar topa oladi.
2. **Ko‘paytirish tezligi.** Tanaga kirgandan so‘ng, hujayralar bir-biridan ta'sirlanib, zarur oziq moddasini ta'minlaydi.
3. **Yo‘q qilishning murakkabligi.** Virusli infeksiyani qanday davolash kerakligi har doim ham ma'lum emas, chunki u kam ma'lumotga ega, mutatsiyalar va tashxis qo‘yishning qiyinchiliklari - boshlang'ich bosqichda boshqa muammolar bilan osongina aralashtiriladi.

Davolash: Ko‘pgina virusli infeksiyalar o‘z-o‘zidan o‘tib ketadi va maxsus davolashni talab qilmaydi. Alomatlarini engillashtirish uchun dam olish, to‘g‘ri hidratsiya va retseptsiz davolash tavsiya etilishi mumkin. Biroq, og‘irroq holatlar yoki o‘ziga xos virusli infeksiyalar uchun antiviral preparatlar buyurilishi mumkin.

Xulosa: Bu infeksiyalarni aniqlash va tashxis qo‘yishda barcha o‘ganilgan ma'lumotlar va internet ma'lumotlar asosida **Emlash** ma'lum bir patogenga qarshi samarali bo'ladi. **Immunitetni mustahkamlash** - bu yo'l bilan virusli infeksiyalarning oldini olish **chidamliligi**, to'g'ri oziqlantirish, o'simlik ekstraktlari bilan qo'llab-quvvatlanishini anglatadi. **Ta'sirlar** - bemor bilan aloqalarni olib tashlash, himoyalanmagan vaqtincha jinsiy aloqada bo'lish.

Emlashning ahamiyati: Vaksinalar virusli infeksiyalarning oldini olishda hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Ular immunitet tizimini ma'lum viruslarni tanib olish va ularga qarshi kurashish, kasallikning og‘irligini kamaytirish yoki butunlay oldini olish uchun rag'batlantiradi. Vaksinalar poliomielit, qizamiq va gepatit kabi kasalliklarni nazorat qilishda muhim rol o‘ynadi. Virusli infeksiyalar bilan bog‘liq sabablar, alomatlar va profilaktika choralarini tushunish shaxsiy salomatlikni saqlash va kasalliklar tarqalishining oldini olish uchun juda muhimdir. Gigiena qoidalariga rioya qilish, xabardor bo‘lish va tavsiya etilgan emlashlarni olish orqali biz birgalikda virusli infeksiyalarga qarshi kurashishimiz hamda o‘zimizni va hamjamiyatimizni himoya qilishimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Худоярова Г.Н., Хандамов Санжар, Муродуллаев Дилшод, & Жабборова Хонзода. (2023). ОТРАВЛЕНИЯ ЛЕКАРСТВЕННЫМИ СРЕДСТВАМИ. Лучшие интеллектуальные исследования, 8(3), 88–90. Retrieved from
2. Г.Н. Худоярова, Д. Мирганиев, Ш. Эсанов. [ПАТОГЕННЫЕ БАКТЕРИЙ РАСТЕНИЯ И РЕЗЕРВУАРЫ ДЛЯ КИШЕЧНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЯХ](#). ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ 30 (1), 131-133

1. З.Х.Г Нурмаматовна. [ЗАБОЛЕВАЕМОСТЬ ОСТРОЙ ПНЕВМОНИЕЙ У ДЕТЕЙ РАННЕГО ВОЗРАСТА В САМАРКАНДСКОМ ОБЛАСТИ.](#) "Экономика и социум" 112 (9), 6
2. [RESEARCH METHODS IN MICROBIOLOGY](#)
3. 4.Khudoyarova Gavhar Nurmamatovna, Akhmedov Dilshod,Ilkhomjonova Sevara. Academic International Conference on Multi-Disciplinary Studies and ...
4. Xudoyarova G.N. (2023). ТИТАНИУМ ДИОКСИДИНИНГ ОРГАНИЗМГА ТА’СИР МЕХАНИЗМИ. Лучшие интеллектуальные исследования, 8(3), 91–94. Retrieved from
5. Г.Н. Худоярова, Г Маликова, М Нематуллаева. СТАФИЛОКОККОВЫЕ ИНФЕКЦИИ У ДЕТЕЙ РАННЕГО ВОЗРАСТА. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ 30 (1), 134-136
6. Худоярова Г. Н., Хасанова Дурдона, Ибрагимов Сохиб, & Асроржонова Зулфизар. (2023). ПИТАНИЯ СТУДЕНТОВ СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА МЕЖДУ ФАКУЛЬТЕТАМИ. Ta’lim Innovatsiyasi Va Integratsiyasi, 8(1), 59–64. Retrieved from
7. Худоярова Г.Н, Эркинов Акбар, Кувондикова Орзигул, & Абдухакимова Сарвиноз. В ЛАБОРАТОРНЫХ УСЛОВИЯХ ОПРЕДЕЛЕНИЕ В ЭХИНОКОККОВОЙ ЖИДКОСТИ СМЕШАННЫХ БАКТЕРИАЛЬНЫХ МИКРООРГАНИЗМОВ. Ta’lim Innovatsiyasi Va Integratsiyasi, 8(1), 53–55. Retrieved from
8. Khudoyarova G.N Vakhidova Adolat Mamatkulovna/ [THE VALUE OF THE BLOOD GROUP IN ECHINOCOCCOSIS/](#) Teikyo Medical Journal 1 (Volume 46, Issue 01), 7611-7616
9. Xudoyarova G.N., Abdusalomova F.O., & Tolibova J.J. (2023). SHIFOXONADA PNEVMONIYA KASALLIGINING KLINIK KESHISHI. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 33(2), 18–23. Retrieved from
- 10.ГН Худоярова, М Шаропова, Ш Метинава. [ПРОВЕДЕННЫЕ ИССЛЕДОВАНИЕ НА КАФЕДРЕ ХИРУРГИИ У БОЛЬНЫХ С ЭХИНОКОККОЗОМ ПЕЧЕНИ.](#) ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ 30 (1), 129-130.
- 11.ГН Худоярова, М Хашимова, Д Турсунова. [НАБЛЮДЕНИЕ СТАФИЛОКОККОВОЙ ФЛОРЫ КИШЕЧНИКА У МЛАДЕНЦЕВ.](#) ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ 30 (1), 126-128
- 12.Yunusov, K., & Achilov, O. (2022). Inspection of meat products and improvement of control at the slaughterhouse. Journal of new century innovations, 17(4), 155-162.

13. Ачилов О., Ибрагимов Ф. Б., Рузимов М., & Асомиддинов, У. (2022). Эхинококкоз билан зарланган кўй гўштини ветеринария санитария экспертизаси. *agrobiotexnologiya va veterinariya tibbiyoti ilmiy jurnali*, 70-73.
14. Муродов, С., Ачилов, О., & Асомиддинов, У. (2022). Қорамол гўштини ветеринария-санитария жихатдан баҳолаш. *agrobiotexnologiya va veterinariya tibbiyoti ilmiy jurnali*, 273-277.
15. Вахидова А., Худоярова Г., Муратова З. Иммунокоррегирующее лечение больных эхинококкозом, осложненным бактериальной инфекцией // *International Bulletin of Medical Sciences and Clinical Research*. – 2022. – Т. 2. – №. 10. – С. 68-75.

